

ร่างรัฐธรรมนูญ คืออะไร?

ตอบ

คือ **กฎหมายสูงสุดของประเทศ**

วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

กำหนดหน้าที่ของประชาชนที่มีต่อประเทศชาติ

กำหนดหน้าที่ของรัฐที่มีต่อประชาชน

กำหนดกติกาการปกครองประเทศ

พูดถึงการได้มา และการทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร, วุฒิสภา, รัฐบาล และศาล รวมทั้งองค์กรอิสระทั้งหลาย

โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพิ่มเรื่องปราบโกง

และยังวางกลไกการปฏิรูปประเทศ

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ลูกหลานไทยอยู่ดีกินดี

และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

ร่าง รธน. มี.ค. ๕๙

ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้
โดยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บททั่วไป

- ความคุ้มครองที่ชัดเจน

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล

ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

บททั่วไป

- **ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ**

- รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

- ถ้าไม่ได้กำหนดเรื่องใดไว้ ให้ทำตามประเพณีการปกครองฯ
เมื่อมีปัญหาให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมร่วมของ

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร / ประธานวุฒิสภา / นายกรัฐมนตรี /
ประธานศาลฎีกา / ประธานศาลปกครองสูงสุด / ประธานศาลรัฐธรรมนูญ / ประธานองค์กร
อิสระ / ผู้นำฝ่ายค้านในรัฐสภา

- ผลคำวินิจฉัยผูกพัน รัฐสภา ครม. ศาล
องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ

พระมหากษัตริย์

องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะ
อันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

(บทบัญญัติในหมวดนี้ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา)

สิทธิและเสรีภาพ ของปวงชนชาวไทย

หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ

❖ กำหนดหลักการใหม่

- ถ้าไม่มีข้อห้าม หรือจำกัดใน รธน. หรือกฎหมาย ประชาชนย่อมมีสิทธิทำได้และได้รับความคุ้มครอง
- การใช้สิทธิของประชาชนต้องไม่กระทบ
(๑) ความมั่นคงของรัฐ (๒) ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
(๓) ไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น

❖ กำหนดหลักประกันเพิ่มเติม

- ถ้าเรื่องใด รธน. กำหนดให้เป็นไปตามกฎหมาย **แม้จะยังไม่ตรากฎหมาย** เรื่องนั้น การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ **ย่อมทำได้ตามเจตนารมณ์ของ รธน.**
- หากถูกละเมิดตามที่ รธน. คุ้มครอง
 - : ย่อมใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้ได้
 - : ถ้าเสียหาย ย่อมมีสิทธิได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

ห้ามเลือกปฏิบัติ

ไม่ว่าจะแตกต่างกันเพราะ

- ถิ่นกำเนิด
- เชื้อชาติ
- ภาษา
- เพศ
- อายุ
- ความพิการ
- สภาพทางกายหรือสุขภาพ
- สถานะของบุคคล
- ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม
- ความเชื่อทางศาสนา
- การศึกษาอบรม
- ความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อ รธน.
- หรือ เหตุอื่นใด

มาตรการที่รัฐกำหนด

- เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับคนอื่น
- เพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส

“ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม”

สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดใน รธน.

หลักการ : รับรองและคุ้มครอง

เช่น ชีวิตและร่างกาย หลักประกันการที่จะต้องไม่รับโทษทางอาญา
ไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน การนับถือศาสนา ความเป็นอยู่ส่วนตัว ฯลฯ

- **เข้าชื่อเสนอกฎหมาย**ที่เกี่ยวกับ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหน้าที่
ของรัฐ (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน)

รับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว /
เกียรติยศ / ชื่อเสียง รวมถึงเรื่อง
“ข้อมูลส่วนบุคคล”

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

คุ้มครองเสรีภาพทางวิชาการ

รับทราบและเข้าถึงข้อมูล/ข่าวสารสาธารณะ
ตามที่กฎหมายกำหนด

เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับ
แจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

ฟ้องหน่วยงานรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือละเว้น
การกระทำ ของข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้างของ
หน่วยงานนั้น

สิทธิของชุมชน

อนุรักษ์ ป่าผุ ส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม
ชนบธรรมเนียม จารีตประเพณี

จัดการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

เข้าชื่อเสนอแนะหน่วยงานรัฐให้ดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อ
ประชาชนหรือชุมชน หรือองค์เว้นดำเนินการที่อาจกระทบความเป็นอยู่ และ**รัฐ**
ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

จัดให้มี**ระบบสวัสดิการของชุมชน**

คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ผู้บริโภคจะได้รับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ
ด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย
ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญาและด้านอื่นๆ

ผู้บริโภคมีสิทธิในการรวมตัวกันจัดตั้ง
องค์กรเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิที่เป็นอิสระ
และได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

ด้านสุขภาพอนามัย

การบริการสาธารณสุข

- ผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ **ไม่เสียค่าใช้จ่าย**
- ทุกคนมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐ **โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย**

**ความคุ้มครองและ
ช่วยเหลือจากรัฐ**

- มารดามีสิทธิได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือก่อนและหลังคลอด
- บุคคลผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ
 - อายุเกิน ๖๐ ปี + ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ
 - บุคคลผู้ยากไร้

หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ๑๐ ประการ

พิทักษ์ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ปฏิบัติตามกฎหมาย

ศึกษาเล่าเรียน
ภาคบังคับ

ไม่ละเมิดสิทธิ
และเสรีภาพของคนอื่น

ใช้สิทธิเลือกตั้ง
ลงประชามติอย่างอิสระ

ร่วมมือและสนับสนุน
การอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติ
ความหลากหลายทางชีวภาพ
และมรดกทางวัฒนธรรม

เสียภาษี

ไม่สนับสนุนการทุจริต
ประพฤติมิชอบ

ป้องกันประเทศ
พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ
ผลประโยชน์ของชาติ
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และ
ให้ความร่วมมือในการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย

รับราชการทหาร

หน้าที่ของรัฐ

กำหนดให้รัฐต้องทำหรือจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

ถ้ารัฐไม่ทำตาม ประชาชนย่อมมีสิทธิติดตามและเร่งให้รัฐดำเนินการ
หรือฟ้องร้องเพื่อจัดให้ประชาชนได้รับประโยชน์นั้น
ตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

การรักษาความสงบเรียบร้อย

การศึกษา

สาธารณสุข และสาธารณสุขูปโภค

ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ

คลื่นความถี่ และวงโคจรดาวเทียม

การรักษาผลประโยชน์ชาติ

หน้าที่ของรัฐ

การศึกษา

เป้าหมายการศึกษา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ
เชี่ยวชาญตามความถนัด

- ❖ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- ❖ จัดให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้าเรียนอนุบาลโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
- ❖ จัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในทุกระบบตามความถนัด
- ❖ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ❖ จัดให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนค่าใช้จ่าย
- ❖ จัดตั้งกองทุนเพื่อดูแล ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเสริมสร้างพัฒนาครูผ่านงบประมาณ มาตรการทางภาษี หรือเงินบริจาค

หน้าที่ของรัฐ

การรักษาความสงบเรียบร้อย

- ❖ รักษาไว้ซึ่งสถาบัน เอกราช อธิปไตย
- ❖ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

สาธารณสุข

- ❖ จัดทำบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง
- ❖ ส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพและการป้องกันโรค
- ❖ ดูแลผู้ยากไร้ให้มีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุข โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ❖ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย

หน้าที่ของรัฐ

สาธารณูปโภค

- ❖ จัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วถึง
- ❖ ดูแลไม่ให้เรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร
- ❖ รักษาโครงสร้างพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือเพื่อความมั่นคงของรัฐไว้โดยรัฐเป็นเจ้าของไม่น้อยกว่า ๕๑%
- ❖ ถ้านำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม

หน้าที่ของรัฐ

ศิลปะ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ

ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วม

- ❖ **อนุรักษ์** ฟื้นฟู ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม
- ❖ **อนุรักษ์** คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ ใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ❖ หากกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม **อย่างรุนแรง** ต้องมีการศึกษาและประเมินผลกระทบ และรับฟังความคิดเห็นก่อน และรัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด รวมทั้งให้มีการเยียวยา ความเสียหายต่อประชาชนและชุมชน

หน้าที่ของรัฐ

คลื่นความถี่ และวงโคจรดาวเทียม

- ❖ รักษาคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน
- ❖ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่
- ❖ มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยไม่เป็นธรรม หรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น
- ❖ มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบและกำกับการดำเนินการ

หน้าที่ของรัฐ

การรักษาผลประโยชน์ชาติ

- ❖ รักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด
- ❖ จัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม
- ❖ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตประพฤติมิชอบ
- ❖ จัดมาตรการและกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเพื่อขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบ

แนวนโยบายแห่งรัฐ

เป็น “แนวทางรัฐตรากฎหมาย & กำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน”

- ❖ มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล
- ❖ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและคนไทยในต่างประเทศ
- ❖ อุทิศทรัพยากรคุ้มครองพุทธศาสนา และศาสนาอื่น รวมทั้งส่งเสริมการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธศาสนา และป้องกันการบ่อนทำลาย
- ❖ กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ สะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายเกินสมควรและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส
- ❖ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาศิลปวิทยาการ ทุกแขนง
- ❖ คุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ
- ❖ เสริมสร้าง**ความเข้มแข็งของครอบครัว** พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ ความสามารถสูงขึ้น

แนวนโยบายแห่งรัฐ

เป็น “แนวทางรัฐตรากฎหมาย & กำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน”

- ❖ พึ่งวางแผนการใช้ที่ดิน **ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน** ด้วยการวางผังเมือง จัดสรรทรัพยากรที่ดินและน้ำอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้งานอย่างคุ้มค่า พัฒนาส่งเสริมพลังงานทางเลือก
- ❖ **ช่วยเหลือเกษตรกร** ให้ประกอบเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ต้นทุนต่ำ
- ❖ ส่งเสริมการทำงานและคุ้มครองผู้ใช้แรงงาน ให้ได้รับความปลอดภัย สุขอนามัยที่ดี ได้รับรายได้ สวัสดิการ เหมาะแก่การดำรงชีพ
- ❖ จัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่าง**ทั่วถึงและเป็นธรรม** และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์และรัฐวิสาหกิจของประชาชนและชุมชน
- ❖ การบริหารราชการแผ่นดินตาม**หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**
- ❖ **มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น** และประชาชนเข้าถึง ทำความเข้าใจได้
- ❖ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครอง

รัฐสภา

วุฒิสภา

๒๐๐ คน

- วาระ ๕ ปี
นับแต่วันประกาศผลการเลือก
- ได้วาระเดียว
- สมาชิกภาพเริ่มนับแต่วันที่ กกต.
ประกาศผลการเลือก

สภาผู้แทนราษฎร

๕๐๐ คน

- วาระ ๔ ปี
นับแต่วันเลือกตั้ง
- สมาชิกภาพเริ่มตั้งแต่วันที่เลือกตั้ง
- บัตรเลือกตั้งใบเดียวได้ ส.ส. ๒ ประเภท

ส.ส.

แบบแบ่งเขต (เขต
ละ ๑ คน)

๓๕๐ คน

ส.ส.

แบบบัญชีรายชื่อ

๑๕๐ คน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑. มีสัญชาติไทย หรือกรณีแปลงสัญชาติ ต้องได้รับสัญชาติไทยมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีในวันเลือกตั้ง
๓. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง

ลักษณะต้องห้าม

๑. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
๒. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
๓. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายศาล
๔. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

คุณสมบัติ ส.ส.

ลักษณะต้องห้าม

๑. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีนับถึงวันเลือกตั้ง
๓. เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกันติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันเลือกตั้ง
๔. ส.ส.แบบแบ่งเขต จะต้อง
 - มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
 - เกิดในจังหวัดที่สมัคร
 - เคยเรียนในจังหวัดที่สมัครไม่น้อยกว่า ๕ ปีการศึกษา
 - เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานรัฐ / เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัคร ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี

- ติดยา / ล้มละลาย
- ถูกลงโทษในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน
- ต้องห้ามใช้สิทธิเลือกตั้ง
- อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูกเพิกถอนสิทธิ
- ถูกจำคุกโดยหมายศาล
- เคยถูกจำคุกและพ้นโทษยังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่เพราะเหตุประมาทหรือลหุโทษ
- เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุทุจริต
- เคยต้องคำพิพากษาว่าร้ายผิดปกติ / ทำผิดต่อหน้าที่ / ความผิดร้ายแรง / ทุจริตในการเลือกตั้ง
- เป็นข้าราชการประจำ พนักงาน ลูกจ้างในหน่วยงานรัฐ
- เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น
- เป็น ส.ว. หรือพ้นจากความเป็น ส.ว. ยังไม่เกิน ๒ ปี
- เป็นตุลาการศาล รธน. หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

*โปรดดูตามมาตรา ๙๘

ส.ว. : ๒๐๐ คน

อายุ ๕ ปี เป็นได้ครั้งเดียว

ที่มา -- เรื่องของประชาชน ประชาชนสมัครเอง
เลือกกันเอง-พรรคการเมืองและนักการเมืองไม่เกี่ยว

จัดกลุ่ม / เลือกอย่างไร ?

- การแบ่งกลุ่มต้องทำให้ **ประชาชนที่มีคุณสมบัติทุกคน** สามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ ตามวิธีการที่กำหนดใน **กฎหมายลูก**

การเลือก ส.ว.

เรื่องของประชาชน ประชาชนสมัครเอง-เลือกกันเอง-นักรการเมืองไม่เกี่ยว

ประชาชนทุกกลุ่มของสังคม
มีสิทธิสมัคร

สมัครได้ที่อำเภอ ที่มีภูมิลำเนาหรือ
ทำงานอยู่

กกต. ตรวจสอบคุณสมบัติ
และประกาศรายชื่อ

ระดับประเทศ
เหลือ ๒๐๐ คน

ระดับจังหวัด
จังหวัดละไม่เกิน ๑๐๐ คน

ระดับอำเภอ
อำเภอละไม่เกิน ๑๐๐ คน

ผู้สมัครเลือกกันเอง
ไม่ให้เลือกกลุ่มตัวเอง ป้องกัน block
votes

กกต.
ประกาศผลการเลือก

ส.ว. จากประชาชนตัวจริง

คุณสมบัติ ส.ว.

- ❖ สัญชาติไทยโดยการเกิด
- ❖ อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก
- ❖ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี หรือมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ประกอบ รธน.
- ❖ มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่สมัคร

ลักษณะต้องห้าม*

- ต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้ง
- เป็นข้าราชการ
- เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- เป็น/เคยเป็น ส.ส. ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง รัฐมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
- ต้องไม่มี พ่อ แม่ ลูก คู่สมรส เป็น ส.ส. ส.ว. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้สมัคร ส.ว. ในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาล รธน. ในองค์กรอิสระ

*โปรดดูตามมาตรา ๑๐๘

พ.ร.บ.ประกอบ รธน.

๑. การเลือกตั้ง ส.ส.
๒. การได้มาซึ่ง ส.ว.
๓. คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง
๔. พรรคการเมือง
๕. วิธีพิจารณาของ
ศาล รธน.
๖. วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้
ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๗. ผู้ตรวจการแผ่นดิน
๘. การป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต
๙. การตรวจเงินแผ่นดิน
๑๐. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ

คณะรัฐมนตรี

กรอบการปฏิบัติงานของ กรม.

ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย รอบคอบ
เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและ
ประชาชนมีส่วนร่วม

สร้างเสริมสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่าง
เป็นธรรม ผาสุก สามัคคีปรองดอง

ปฏิบัติตาม
หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

รักษาวินัย
การเงินการคลัง

การขัดกันแห่งผลประโยชน์

วางมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง

“การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ห้าม ส.ส. ส.ว.

- ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยงานรัฐ หรือสภาท้องถิ่น
- ขัดขวางแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของสื่อ
- แทรกแซง ก้าวก่าย การรับสมัครปทาน / เข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะผูกขาด ตัดตอน / หุ้นส่วนบริษัทที่ได้รับสัมปทาน *
- รับเงินหรือประโยชน์เป็นพิเศษที่ไม่สมควรได้จากหน่วยงานของรัฐ *
** รวมถึง คู่สมรส บุตร คนอื่นที่ถูกใช้ร่วมดำเนินการได้รับมอบหมาย*

ห้ามใช้สถานะ ส.ส. ส.ว.

ก้าวก่ายหรือแทรกแซง

- การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานรัฐ
- มีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณ/จัดสรรโครงการ
- บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนขั้น ปรับเงินเดือน

รัฐมนตรี

- ต้องห้ามเหมือน ส.ส./ส.ว. เว้นแต่ เป็นการทำตามหน้าที่
- รมต. จะต้อง
 - ไม่เป็นลูกจ้าง
 - ไม่เป็นหุ้นส่วน/ถือหุ้น ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ (ใช้กับคู่สมรส/ บุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรีด้วย)

ห้ามใช้สถานะ รมต.

ก้าวก่ายหรือแทรกแซง

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ตนเอง/ผู้อื่น/พรรคการเมือง ตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มีอิสระ ในการพิจารณา พิพากษาอรรถคดีต่างๆ
โดย **รวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง**

ศาลยุติธรรม

- พิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่ รธน. หรือกฎหมาย กำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลอื่น

ศาลปกครอง

- พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือการดำเนินกิจการทางปกครอง

ศาลทหาร

- พิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำผิดอยู่ในอำนาจศาลทหาร และคดีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญ

- วินิจฉัยว่ากฎหมายหรือร่างกฎหมายขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่
- วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา ครม. องค์การอิสระ
- หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดใน รธน.

ศาลรัฐธรรมนูญ

ตุลาการศาล รธน.

- จำนวน ๙ คน
- วาระ ๗ ปี วาระเดียว
- องค์คณะ ไม่น้อยกว่า ๗ คน

คำวินิจฉัย ศาล รธน.

- เมื่อศาล รธน. รับเรื่องใดไว้แล้ว
ตุลาการต้องวินิจฉัยทุกประเด็น
- คำวินิจฉัยเป็นเด็ดขาด มุกพันรัฐสภา ครม. ศาล
องค์การอิสระและหน่วยงานของรัฐ

องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง / ผู้ตรวจการแผ่นดิน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน / คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อิสระในการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจ โดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ
ปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

คุณสมบัติทั่วไปของ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

- อายุ ไม่ต่ำกว่า ๔๕ แต่ไม่เกิน ๗๐
- สัญชาติไทยโดยการเกิด
- การศึกษาไม่ต่ำกว่า ป.ตรีหรือเทียบเท่า
- ชื่อสัตย์สุจริต
- มีสุขภาพที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด

“มาตรฐานทางจริยธรรม”

ร่วมกันกำหนดโดย

ศาล รธน. + องค์การอิสระ
และรับฟังความคิดเห็นจาก
สภาผู้แทนฯ วุฒิสภา ครม.

ใช้บังคับกับ

- ตุลาการศาล รธน.
- ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระ
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
- หัวหน้าหน่วยงานตุลาการของศาล รธน.
และองค์การอิสระ
- สภาผู้แทนฯ วุฒิสภา ครม.

กกต.

สรรหา ๗ คน วาระเดียว ๗ ปี

หน้าที่และอำนาจ

เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว.
และการเลือกตั้งท้องถิ่น

- จัด/ดำเนินการ/ควบคุมดูแล
- สืบสวน ใต้สวน หากสงสัยหรือพบเห็นทุจริต
- ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง ยกเลิก สั่งเลือกตั้งใหม่
- ระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว

เกี่ยวกับพรรคการเมือง

- ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมือง
ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สรรหา ๓ คน วาระเดียว ๗ ปี

หน้าที่และอำนาจ

- เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือเป็นภาระเกินสมควร (แม้กฎหมายจะออกโดยชอบ แต่หากเดือดร้อนก็สามารถเสนอให้แก้ไขได้)
- แสวงหาข้อเท็จจริงและเสนอให้ระงับความเดือดร้อน เมื่อมีคนเดือดร้อน หรือได้รับความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ
- เสนอต่อ ครม. ให้ทราบถึงเรื่องที่รัฐยังไม่ได้ทำตามหน้าที่ที่กำหนดใน รธน.

ปปช.

สรรหา ๙ คน วาระเดียว ๗ ปี

	ได้ส่วน				ตรวจสอบบัญชี ทรัพย์สิน
	ร่ำรวย ผิดปกติ	ทุจริตต่อ หน้าที่	ใช้อำนาจ มิชอบ	ฝ่าฝืนมาตรฐาน ทางจริยธรรม	
<ul style="list-style-type: none">ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาล รธน.ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน	✓	✓	✓ จงใจใช้หน้าที่และอำนาจ ขัด รธน. หรือกม.	✓	✓
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	✓	✓	✓ ทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ หรือหน้าที่ในการ ยุติธรรม		✓
คู่สมรส บุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะ					✓

ปปช.

ถ้า ปปช. ทุจริตเสียเอง ?

กระบวนการตรวจสอบ

ถูกกล่าวหาโดย

- ส.ส. ส.ว. หรือทั้งสองสภา ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของสมาชิกทั้งหมดที่มี
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน

เสนอเรื่องต่อ

ประธานรัฐสภา

ถ้าเห็นว่ามีเหตุตามที่ถูกกล่าวหา ส่งเรื่องให้

ประธานศาลฎีกา

ตั้ง คณะผู้ไต่สวนอิสระ ดำเนินการไต่สวน

- ข้อกล่าวหาไม่มีมูล = ยุติเรื่อง
- ผิดมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง = ส่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่าผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา = ส่งให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คตง.

สรรหา ๗ คน วาระเดียว ๗ ปี

หน้าที่และอำนาจ ของ คตง.

- วางนโยบาย และเกณฑ์มาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ รวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน
- ลงโทษทางปกครอง กรณีทำผิดวินัยการเงินการคลัง

มี “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ที่เป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

- ตรวจเงินแผ่นดิน
- ตรวจผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน

มีระบบตรวจสอบที่โปร่งใส เป็นธรรม

- เสนอผลการตรวจสอบต่อ ส.ส. ส.ว. ครม. และเปิดเผยต่อประชาชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สรรหา ๗ คน วาระเดียว ๗ ปี

หน้าที่และอำนาจ

- ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอมาตรการป้องกันหรือแก้ไขที่เหมาะสม รวมทั้งการเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหาย
- รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน
- เสนอแนะมาตรการ/แนวทางการส่งเสริมและคุ้มครอง
- ชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง หากมีรายงาน ในประเทศที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม
- ส่งเสริมให้เกิดความตระหนัก ของความสำคัญในสิทธิมนุษยชน

องค์กรอัยการ

พนักงานอัยการ

- อิสระในการพิจารณา**สั่งคดี** และการ**ปฏิบัติหน้าที่**
- ปฏิบัติหน้าที่ **รวดเร็ว** **เที่ยงธรรม** ปราศจากอคติ**ทั้งปวง**

การปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. เป็นไปตาม หลักแห่งการปกครองตนเอง
๒. ยึดเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น
๓. คำนึงถึงความเหมาะสมและจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น
๔. การบริหารบุคคลต้องใช้ ระบบคุณธรรม
๕. สับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกันได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จัดทำเพื่อคนในท้องถิ่น

- บริการสาธารณะ
- กิจกรรมสาธารณะ
- การจัดการศึกษา

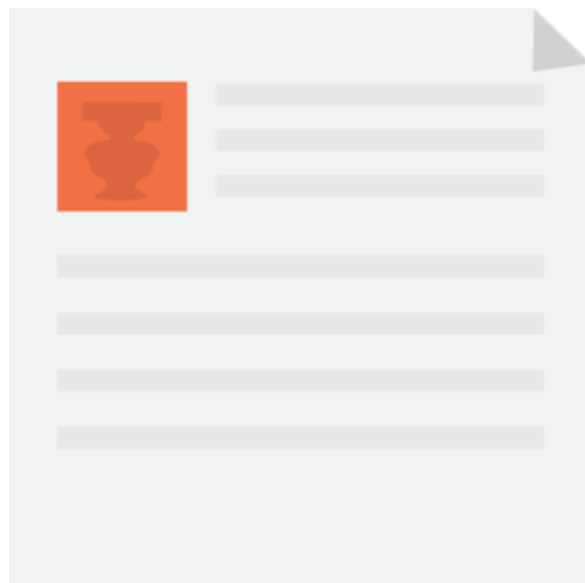
ร่วมทำ หรือให้เอกชนหรือหน่วยงานรัฐทำได้ถ้าจะเป็นประโยชน์มากกว่า

รัฐต้องสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีรายได้ของตนเอง

ในระหว่างที่ยังดำเนินการมิได้ รัฐต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

- จัดระบบภาษีที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการหารายได้
- รัฐต้องเปิดเผยและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบและมีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การแก้ไขเพิ่มเติม รธน.

แก้ได้เมื่อทุกภาคส่วนเห็นดีเห็นงามร่วมกัน
แต่ถ้าเป็นเรื่องสำคัญต้องผ่านการลงประชามติก่อน

หลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติม รธน.

ญัตติขอแก้ไข

- ครม.
- ส.ส. ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวน ส.ส. ที่มีอยู่ทั้งหมด
- ส.ส. + ส.ว. ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ทั้งหมดของทั้งสองสภา
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน

เสนอเป็น
ร่าง **รธน. แก้ไขเพิ่มเติม**

รัฐสภา

พิจารณา ๓ วาระ

วาระ ๑ : รับหลักการ

- เรียกชื่อ + ลงคะแนนเปิดเผย
- คะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา ในจำนวนนั้นต้องมี ส.ว. เห็นชอบไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของ ส.ว. ทั้งหมด

วาระ ๒ : เรียงมาตรา

- ถือเสียงข้างมาก
- ถ้าประชาชนเสนอ ต้องให้ผู้แทนที่เข้าชื่อเสนอได้แสดงความคิดเห็น

วาระ ๓ : ขั้นสุดท้าย

- เรียกชื่อ + ลงคะแนนเปิดเผย
- คะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของทั้งหมดที่มีทั้งสองสภาในจำนวนนี้ต้องมีเสียงเห็นด้วยของฝ่ายค้านไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ และเสียงเห็นด้วยของ ส.ว. ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓

การปฏิรูปประเทศ

๗ ด้าน

การเมือง / การบริหารราชการแผ่นดิน / กฎหมาย
กระบวนการยุติธรรม / การศึกษา / เศรษฐกิจ / อื่นๆ

แต่ละด้านต้องเริ่ม ภายใน ๑ ปี นับแต่ รธน. นี้ใช้บังคับ

เป้าหมาย

- ประเทศชาติสงบเรียบร้อย สัมคคีปรองดอง พัฒนาอย่างยั่งยืน
เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาวัตถุ & จิตใจ
- สังคมสงบสุข เป็นธรรม ทัดเทียม
- ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

การปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง

- สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ประชาชนมีส่วนร่วม ยอมรับความเห็นต่าง
- ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองของประชาชน ทำกิจกรรมร่วมกันโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้
- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อประชาชน
- มีกลไกแก้วิกฤติการเมืองโดยสันติวิธี

การปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

- พัฒนาโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ การบริหารงานบุคคลของภาครัฐและบูรณาการฐานข้อมูล
- จัดทำระบบการซื้อจัดจ้างคลังองค์ตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้
- ใช้เทคโนโลยีในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

การปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

- ปรับปรุงให้ทันสมัย มีความคล่องตัว ไม่สร้างภาระเกินความจำเป็น
- พัฒนารฐานข้อมูลกฎหมาย ประชาชนเข้าถึงได้
- ช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

การปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม

- กำหนดระยะเวลาทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม
- ระบบสอบสวนมีการถ่วงดุลระหว่างตำรวจและอัยการ
- ให้ประชาชนมีทางเลือกใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์
- บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ลดความไม่เป็นธรรมในสังคม

การปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

- ให้เด็กได้รับการพัฒนาตั้งแต่ยังเยาว์วัย
- ให้ทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทัดเทียมกัน
- ให้มีกองทุนช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และต้องจัดให้มีกฎหมายภายใน ๑ ปี
- มีกลไกการผลิต คัดกรองและพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู
- ปรับปรุงการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด

การปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

- ขจัดอุปสรรค เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี
- เก็บภาษีอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ
- ส่งเสริมสหกรณ์

การปฏิรูปประเทศ ด้านอื่นๆ

- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน
- กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม
- จัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีหลักประกันสุขภาพให้ทุกคนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชน

บทเฉพาะกาล

ส.ว. ในวาระเริ่มแรก ?

ในช่วง ๕ ปีแรก เมื่อ รธน. ใช้บังคับ และได้ ส.ส. แล้ว ให้มี ส.ว. ในวาระเริ่มแรกไปก่อน
วาระ ๕ ปี นับแต่โปรดเกล้าฯ **เริ่มแต่งตั้งครบ ๕ ปี ก็หมดวาระไปในตัว**

การได้มา

จำนวน ๒๕๐ คน

กลุ่มที่ ๑

กกต. จัดให้มีการเลือกจากบุคคลกลุ่ม
ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด
ประเทศ จำนวน ๒๐๐ คน

เสนอรายชื่อต่อ คณะกรรมการ เพื่อ
คสช. พิจารณาเลือกเหลือ ๕๐ คน

๕๐

กลุ่มที่ ๒

มีคณะกรรมการที่ คสช.
แต่งตั้ง

จำนวน ๙ คน

พิจารณารายชื่อ

๔๐๐ คน

เสนอรายชื่อ ต่อ คสช. เลือก

เหลือ ๑๙๔

๑๙๔

กลุ่มที่ ๓

แต่งตั้งโดยตำแหน่ง ๖ คน

ปลัดกระทรวงกลาโหม
ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ผู้บัญชาการทหารบก
ผู้บัญชาการทหารเรือ
ผู้บัญชาการทหารอากาศ
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๖

หน้าที่พิเศษของ ส.ว. ในวาระเริ่มแรก

- ❖ ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ให้
รัฐบาลดำเนินการตามแผนปฏิรูป
ประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ
ทุก ๓ เดือน

เรื่องที่รัฐสภาต้องพิจารณาประชุมร่วมกัน ในวาระเริ่มแรก

❖ พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ที่ ส.ส. หรือ ส.ว. ยับยั้งไว้อันเกี่ยวกับ

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หน้าที่ในการยุติธรรม พนักงานของรัฐ อันมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ

(๒) ร่าง พ.ร.บ. ที่ ส.ว. มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

❖ ขอยกเว้นไม่แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เฉพาะเมื่อไม่อาจแต่งตั้งนายกฯจากบัญชีรายชื่อได้